

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

II-то обикновено Народно Събрание.

XLVIII ЗАСЪДАНІЕ ВЪ СРЪДА 28 МАИЯ 1880 ГОД.

(Начало на 3 часа и 10 минути подъ Предсѣдателството на Г-нъ Сукнарова)

Предсѣдателъ: (Звъни:) Ще се чете списъкътъ.

Секр. Т. Станчовъ: (Чете списъкътъ:) Тая заранъ отсъстваха: Христо Стояновъ, Икономъ Попъ Тодоръ, Наумовъ, Горбановъ, Трандафилъ Ивановъ, Атанасъ Каракановъ, Тодоръ Балабановъ, Климентъ Еп. Браницки, Тишевъ, Д-ръ Браделъ, Кирковъ, Д-ръ Антоновъ, Бурмовъ, Григорий Руссенски, Д-ръ Минчовичъ, Драганъ Цанковъ, Начовичъ, К. Боюклиоглу, В. Поповичъ, Симеонъ Преславски, Болѣрски.

Предсѣдателъ: Отъ 172 депутати 21 касиери, 16 упразнени, отсъствуватъ 33 всичко 70, присѣствуватъ 102, имами повече отъ половината, и засѣданието е открито. Ще се чете протоколътъ 41.

Секр. Храновъ: (Чете 41 протоколъ.)

Предсѣдателъ: Има ли нѣкой да забѣлжи върху четениятъ протоколъ?

Тодоровъ: За премѣстваніе на Богословското училище, въ протокола се казва, че г-нъ П. Гинчевъ и Савва Илиевъ сж били противъ това. И азъ бѣхъ противъ, и не съмъ съгласенъ да се премѣсти въ Търново. Името ми е пропуснато.

Предсѣдателъ: Ще се земе въ внимание. На дневенъ редъ е предложението на г-на Стамболова.

Стамболовъ: (Отъ трибуната): Въ Конституцията има членове именно 165, 157, които казватъ, че у насъ най-висшето правителство, т. е. министритѣ,

за нѣкои работи вредителни, на народнитѣ интереси, отдаватъ се подъ сждъ. Такова сждилище у насъ не се намѣрва, но трѣба да се състави единъ специаленъ сждъ. Като имами предъ видъ, което е станало отъ двѣтѣ Министерства, и въ сжщото време, като се боимъ такива работи да не ставатъ и за напредъ и да не оставатъ безъ наказание, или да мислятъ хората, че немогатъ да се накажатъ, то отъ самото Събрание 50 до 60 души подписаха проектътъ за съставяніето на единъ държавенъ сждъ, който да сжди Министерството; този законопроектъ ще имамъ честъ да прочетя. Законопроектътъ е твърдъ кратъкъ. Има 4 или 5 статии и Събранието, като ги изслуша, ще избере една комисия, която да направи нуждитѣ допълнения, за да е посѣтвѣтственъ.

(Чете:)

ЗАКОНОПРОЕКТЪ.

За състава на особия Държавенъ Сждъ, който ще сжди министритѣ.

Чл. I. Съгласно съ 158 чл. отъ Конституцията се учрѣждава особенъ Държавенъ Сждъ, който ще сжди Министритѣ за нарушение на Конституцията и други престѣпления предвидени, въ 155 чл. отъ Конституцията.

Чл. II. Сждилището се състои отъ 7 души избрани по жребие по слѣдующия редъ: единъ измежду председателитѣ и подпредседателитѣ на Касацията и двама измежду членоветѣ на сжщото сждилище, единъ измежду председателитѣ на апелативнитѣ сждилища и трима измежду председателитѣ на окръжнитѣ сждилища.

Чл. III. Народното Събрание само избира обвинителитѣ на подсѣдимитѣ Министри.

Чл. IV. За пѣмѣна на отечеството или на Князя, за нарушение Конституцията, за предателства, или нѣкаква вреда, принесена на лична полза виновнитѣ Министри се наказватъ съ затворъ отъ 1 до 15 години съобразно съ важността и умислеността на престѣплението, лишаватъ се отъ граждански и политически права, и плащатъ причиненитѣ загуби, ако такива сѣ послѣдовали.

Чл. V. Тоя законъ ще бѣде обвѣзвателенъ отъ другия день на обнародването му. Той се примѣнява къмъ всичкитѣ престѣпления, направени по рано отъ обнародването му, ако за тѣхъ не се е захванало слѣдствието.

5-й членъ е добавенъ отъ единъ депутатъ. И тѣзи добавка е станала за това, за да логѣтъ да се наказватъ престѣпленията които направиха миналитѣ министри. На нѣкои може да се струва, като нередовно да има законѣтъ сила и назадъ. Но това е зето отъ Белгийския Кодиксъ, дѣто единъ Министръ се би съ единъ депутатъ, отъ което послѣднийтъ умрѣлъ, и за това се направи законъ въ камарата, който тоже ималъ сила назадъ. И тозъ членъ е зетъ отъ сѣщиятъ законъ на Белгийската камара. Като този проектъ е вѣче подписанъ отъ 50 души, то азъ вѣрвамъ, че ще се одобри, и желая да се даде на една комисия, която да го преглѣда и да представи или сѣщия проектъ, или съ измѣнѣние на Нар. Събрание.

Славейковъ: Г-да, има нѣколко пѣти, отъ когато се събирами като Народни депутати въ Народното Събрание. Но вчера още по явно можехми да забѣлѣжимъ, че се случватъ, неможемъ да кажемъ, съвършено престѣпления, но можемъ да кажемъ престѣпки, а въ нѣкое отношение недовѣждане и несъвършено обзирание на въпроси. Това го има отъ Министри, има го и отъ различни чловѣци, и въ различни случаи, за които трѣба да има законъ. Всѣкогашъ по напредъ сѣ ставали случки, а подиръ се е размисляло за законъ. Конституцията като е предвидѣла нѣкои случки, е казала, че за това ще се направятъ закони. Не зная до колко е право, и да ли е това една погрѣшка да се сѣди онова, което не е предвидено въ законѣтъ. Предговорившии самъ каза, че нѣкои казали, че законѣтъ обратно неможе да има сила, но азъ това незная, и това за мене по-крайниѣ мѣре, е неизвѣстно. Азъ зная, че общо правило е, когато е имало случка, ти е предизвикала законъ. Ако сми се показали до сега великодушни, то не трѣба да оставимъ работата така и за напредъ, защото тогава ще има престѣпления, ако да слѣдвами този животъ. За това камарата трѣба да направи такъвъ законъ. Съ това азъ съмъ съгласенъ, но само мисля, че изисква това пс-дължко разискване. Споредъ мене, ние да не бързае само да направимъ сега законъ, но да изберемъ една комисия, която да го обмисли. При

всичко това, азъ бихъ желалъ да се не отлага до идущата сессия, защото доволно работи сми отложили. Азъ бихъ желалъ комисията въ 3 или 4 дена да направи докладъ и да го вотирами въ нашето Събрание. Всинца знаемъ, че сми дошли тука да правимъ закони, защото безъ закона неможе да се управлява държавата. Тоя е единъ законъ, който трѣба да заплѣти своеволието и произволѣтъ. Престѣпленията на единъ частенъ чловѣкъ не сѣ нищо въ разплѣтъ съ престѣпленията на министритѣ; частенъ чловѣкъ може да направи едно престѣпление, за което се наказва. Но тука могатъ да се направятъ престѣпления вредителни за цѣлото отечество, вредителни на цѣлъ народъ. Дѣто единъ чловѣкъ обиди 2 или 3 души, то единъ държавенъ министръ може да направи зло за цѣлъ народъ. За това да се избере комисия, която да разплѣда въ 3 или 4 дена този проектъ и да ни представи докладъ, за да го рѣшимъ.

Предсѣдателъ: Приема ли Народ. Събрание да се избере комисия? (Приема се.)

И. Ковачевъ Двоицата предговорившии говориха за единъ законопроектъ, който е важенъ, и нити единъ отъ нашитѣ събратия не казва, че не е единъ отъ най-важнитѣ. За това трѣба да се предаде на една комисия, която да го изучи, но тая комисия трѣба да има много членове, защото съ 2 или 3-ма не се върши работа. Тукъ се касае работата до министритѣ, на които престѣпленията иматъ по-голѣмо значение, отъ колкото на частни лица. За това съмъ на мнѣние да се изберѣтъ най малко 10 души. (Гласове: много сѣ).

Ста мболовъ: Азъ мисля, че 6 души ще бѣдѣтъ достаточни. Това нѣщо е предвидено въ Конституцията. Има престѣпления, и трѣба да се види на тѣзи престѣпления, кое наказание да се тури.

Ковачевъ: Важността на единъ законопроектъ не състои въ много членството. Законъ може да състои само отъ единъ членъ, който да казва, че единъ чловѣкъ ще се обѣси, и такъвъ законъ може да има по голѣма важность отъ другъ единъ законъ, състоящъ отъ 100 или 200 члена. За това мисля, че въ тѣзи комисия трѣба да бѣдѣтъ 10 души, защото ако сѣ троица или двамина, то значи, като че единъ самичкъ го представлява. Работата е, да се обѣсѣ добръ въ комисията и ако и да не бѣдѣтъ 10 души, непременно трѣба да бѣдѣтъ 6, а никакъ двамина или троица.

Славейковъ: Предговорившии показа, че важността на единъ законъ не състои отъ много членове, и показа, че ако единъ законъ състои отъ 300 члена, той не е за това по много важенъ. Въ сѣщото време азъ пакъ дохождамъ до заключение, че важността на предметѣтъ, за когото говоримъ, тоже не зависи отъ многото членове на комисията.

За това азъ бихъ казалъ, да не бждѣтъ нито 10, нито 3, но да бждѣтъ именно 6 души. Ако приемемъ да бждѣтъ 16 души, то тѣ сж тогава калабалжѣ, отъ който нищо не може да произлезе. За такъвъ кратъкъ законъ, какъвто го предложи г-нъ Стамболовъ, вѣрвамъ 6 души сж достаточни; защото 6 души ако намѣрятъ, че единъ чловѣкъ е за обѣсване, то и 16 души ще го намѣрятъ за такъвъ. За това мисли, че важността на единъ законъ не състои нито въ многото му членове, нито пакъ — споредъ моего мнѣние — отъ многото членове на комисията. Нѣма нищо, да бждѣтъ и 10, но достаточни сж 6. А Народ. Събрание ако иска може да избере и 16.

Стамболовъ: Чудно ми се види, че г-нъ Ковачовъ хортува за такъвъ работи. Единъ законопроектъ, като е подписанъ отъ 50—60 души, той не трѣба даже да се вотира, защото вѣче има вшегласие. Споредъ моего мнѣние достатчно сж 5 или 6 души въ комисията, защото ако бждѣтъ много членове, то ще стане споредъ пословицата: „Много баби килаво дѣте.“

Ковачовъ: Споредъ логиката на г-на Стамболова и Славейкова ще се важе, че за най важни проекти трѣбало най малко хора. За бюджетътъ, който е най важенъ, избрахми 16 души; но да се обмисли, трѣбало споредъ това двоица или троица. Но азъ казвамъ: ако сми съгласни, че този проектъ е важенъ, като се касае до най важнитѣ народни интереси, то трѣба да се изберѣтъ хора, които разбиратъ нѣщо. Тукъ има много случайности, които могатъ да се пропуснатъ; за това трѣба да се изберѣтъ по много членове. Азъ съмъ напълно съгласенъ съ този законопроектъ, и за това искамъ да се изберѣтъ хора, които го разбиратъ, защото ще имами работа съ министри, които утрѣ могатъ да изиграятъ своята роль.

Славейковъ: Азъ не знаа, да ли министритѣ играятъ толкова и да ли ще ни изиграятъ; но дѣто забѣлѣжи г-нъ Ковачовъ, че като избирами комисия, работата не състояла въ това, че проектътъ билъ много важенъ, но че се изисквало отъ избираемитѣ да иматъ знание, за да не се пропуснатъ нѣкои случайности; азъ има да му отговоря, че това не е нѣщо непознато и неизвѣстно. Конституцията го предвижда и опредѣлява, а ние не можемъ както ни скимне да сждимъ министритѣ. Законопроектътъ на г-на Стамболова е само обяснение на указанията въ Конституцията, а нищо нѣма да разсжждами. Ние знаемъ, колко души специјалисти юристи имами, и тѣхъ можемъ да изберемъ. Ако изберемъ 16 души, то би станала една бъркотия, за това трѣба да се изберѣтъ хора сериозни, но да не бждѣтъ калабалжѣ; защото нѣма да предписвами друго освѣтъ

онова, което опредѣлява Конституцията

Д-ръ Молловъ: Чини ми се, предговорившитѣ се прениратъ даромъ, защото г-нъ Ковачовъ не настоява само на своето число; но просто не се съгласява да бждѣтъ двама или трима, а съгласява се съ г-на Стамболова и Славейкова да бждѣтъ 6 души. За това трѣба да пристѣпимъ къмъ избиране на комисията.

Т. Станчовъ: Азъ мисля, че подигнатий въпросъ не е толкова важенъ. Единъ отъ предговорившитѣ, като спомена логиката, каза, че имами работа съ министри, които утрѣ могатъ да ни изиграятъ. Тѣ ни изиграха г-да, какво ще играятъ още? (Смѣхъ.) Тукъ нищо нѣма да предвиждами, освѣтъ онова, което е предвидено въ Конституцията, което трѣба да стане законъ.

Предсѣдателъ: Има двѣ предложения: едно да се избератъ 10 души, а друго 6 души. Приема ли Народното Събрание комисията да състои отъ 10 души? (Не приема.) Който не приема да си дигне ржката. (Вшегласие.) Слѣдователно оставатъ 6 души.

Сега какъ да се гласоподава, по тайно ли или по явно гласоподавание? (Гласове: По явно.) Моля да се представятъ членоветѣ единъ по единъ.

Велко Костовъ: Азъ би желалъ да се представятъ отъ бюрото.

Каракашовъ: Азъ предлагамъ г-на Д-ра Моллова.

Д-ръ Молловъ: Тукъ трѣба да се избератъ юристи, за това предлагамъ г-на Трифона Панова. (Приема се.)

Предсѣдателъ: Приема ли Народ. Събрание Д-ръ Моллова? (Приема се.) Баларева? (Приема се.)

Ковачовъ: Г-нъ Стамболовъ трѣба да бжде вжтрѣ, за да може да освѣтливя комисията; за това азъ предлагамъ него.

Стамболовъ: Азъ предлагамъ г-на Сукнарова.

Предсѣдателъ: Приема ли Народ. Събрание г-да Стамболова, Сукнарова и Грънчарова? (Приематъ се.)

Славейковъ: За работа ако читате г-да, имами твърдѣ много. Тъзъ сутренъ бѣше и дневенъ редъ да започне бюджетарната комисия; за това ако е готова, да започнемъ да разгѣждами бюджетътъ; ако ли не е, то да разгѣждами прошения.

Д-ръ Молловъ: Азъ би молилъ бюросо щото ония г-да депутати, които си дадоха пѣтномощията, че сж избрани за допѣтн гланикъ избори, да дадѣтъ клетва.

Ковачовъ: Споредъ избир. законъ всичкитѣ депутати трѣба да се провѣрятъ, и послѣ да се приематъ. За това трѣба напредъ да се представятъ протоколитѣ отъ допълнителнитѣ избори, за да

се провѣрятъ. Ако сж дошли нѣкои отъ тѣхъ, то по добръ е да си отидатъ, до дѣто Нар. Събрание не се произнесе за правилността на тѣхнитѣ избори. —

Грънчаровъ: Депутатитѣ се свикватъ съ княжески указъ, и не могатъ да дойдатъ въ Събранието, до когато не се повикатъ. За допълнителнитѣ избори пакъ трѣба особенъ указъ за свикването имъ, както бѣше и за насъ; но като настоящата сессия се свършва, то нѣма нужда да дохождатъ новитѣ депутати, защото съ това ще станатъ само напразно разноси. Азъ мисля, че тѣ могатъ да чекатъ до идущата сессия.

Д-ръ Молловъ: Азъ не съмъ съгласенъ нито съ г-на Ковачова, нито съ г-на Грънчарова; нито пакъ мисля, че съ княжески указъ трѣба да се свикватъ, нито пакъ трѣба да се провѣриватъ по напредъ. Тѣ сж тука, и живѣятъ тука. Избрани сж и иматъ пълномощия. Трѣбаше по напредъ да се пита: да ли иматъ своитѣ пълномощия и ако излъжатъ нѣкои неправилности, то при провѣрките ще се узнаятъ. Тѣ сж избрани, и иматъ право да заседаватъ съ насъ.

Славейковъ: Г-да, нѣкои отъ избраннитѣ депутати сж тука и споредъ менъ въпросътъ сж рѣшили по принципъ, че провѣрките ставатъ, когато Събранието е повикано отъ Нег. Височество послѣ изборитѣ. Но сжщо както ние, така и тѣ, които сж избрани за допълнителнитѣ избори тоже сж повикани. Не остава нищо споредъ приетия принципъ, освѣнъ да се повикатъ да се закължтъ и да влѣзатъ въ Събранието; а въ идущата сессия можемъ да провѣримъ изборитѣ имъ, защото сега ни оставатъ 4 дѣне до свършването на сессията. Първо приехми, че всѣки депутатъ, избранъ отъ народа, е депутатъ до тогава, до когато не се укаже, че изборътъ му е билъ неправиленъ. Той като е избранъ и носи свидѣтелство отъ тамъ, отъ дѣто е избранъ, той е депутатъ и ние не можемъ да му откажемъ да заседава съ насъ. За това предлагамъ да се приематъ г-да депутатитѣ отъ допълнителнитѣ избори, защото тѣ на време щѣха да бѣдѣтъ съ насъ избрани, ако да не бѣ имало неправилни избори.

Ковачовъ: Като казахъ, че по напредъ трѣба да станатъ провѣрките, то го казахъ по тая проста причина, че отъ допълнителнитѣ избори на 23 Май нѣкои се явиха тука, и въпросътъ е, ще ли да получатъ лжтнитѣ разноси или не? Сжщо и дневни пари отъ денѣтъ, въ който се явиха тука? Споредъ мосто мнѣние, истинскиятъ смисълъ на Конституцията предписва, че трѣба да пристѣпимъ камарата къмъ провѣрките веднага; за това би трѣбало да оставимъ всичкитѣ други работи на страна. Ние трѣба да искаме понапредъ документитѣ, за да ги провѣ-

римъ. При всичко това, колко време ни остава? — Четири или петъ дѣна. За това по добръ би било да се явятъ въ идущата сессия, когато ще можемъ да ги провѣримъ, а сега да вършимъ работата си.

Славейковъ: Г-нъ предговорившиятъ знае, че тѣ сж избрани на 23 Май; че днесъ имами 28 и че ще се продължи сессията до 4 Юлий. За това ние нѣмами никакво право, да отказваме на нашитѣ събратия, които сж дошли отъ допълнителнитѣ избори и които иматъ своитѣ свидѣтелства, че сж избрани за депутати. Като нѣма за тѣхъ особенни правилници, какъ можемъ да отблъснемъ 4-тѣхъ души, които сж дошли? Ние можемъ сега да ги провѣримъ, но не виждамъ нужда за това. Тѣ могатъ да заседаватъ заедно съ насъ, за да се запознаятъ по добръ съ работитѣ и нѣма никаква нужда да имъ се каже: идете си.

Баларевъ: Тѣзи разисквания сж: да ли трѣба да се приематъ новитѣ депутати или не? Азъ пакъ глѣдамъ на въпросътъ отъ друга страна, т. е. да ли можемъ да имъ откажемъ или не? Азъ мисля, че не можемъ, защото тѣ сж иматъ своитѣ пълномощни писма, които казватъ, че тѣ сж избрани. За това не можемъ да имъ кажемъ идете си, но трѣба да ги приемемъ.

Ковачовъ: Много злѣ ме разбраха г-да предговорившитѣ, които казватъ да съмъ казалъ, че трѣба да испадимъ новодошлитѣ депутати. Азъ не казахъ така, но казахъ, че не можемъ така просто да ги приемемъ. Народътъ, г-да, е за насъ законъ; но за да изпълнимъ Конституцията, трѣба да направимъ провѣрките, и то веднага, като се оставятъ всичкитѣ други работи на страна, за да видимъ г-да депутатитѣ, които сж дошли и присѣтствуватъ, правилно ли сж избрани или не. Утрѣ ще имами важонъ законопроектъ, за който ще се гласоподава и за който трѣба да гласоподаватъ депутати, на които изборитѣ сж провѣрени и които сж признати за истински депутати. За това азъ съмъ на мнѣние да станатъ по напредъ провѣрките и послѣ да се приематъ.

Славейковъ: Азъ обръщамъ вниманието на Народ. Събрание, че много отъ изборитѣ останаха висащи, защото Народното Събрание не е могло да се произнесе категорически за тѣзи избори и трѣбало е да останатъ висащи. Тѣ ще се разглѣдватъ отъ една коммисия, която ще се избере отъ Народ. Събрание и която ще направи своятъ докладъ за идущата сессия. Сжщо е и съ новитѣ депутати. Само за 5 или 6 души да спремъ своята работа и да ги провѣриваеми, мисля, че е неумѣстно, защото тѣ сж иматъ своитѣ мандати, своитѣ свидѣтелства, знаемъ, че сж избрани, могатъ да дадѣтъ клѣтва и да заседаватъ съ насъ.

Д-ръ Молловъ: Всичко, което каза г-нъ Славейковъ, е право, но право е и онова, което каза г-нъ Ковачовъ. Дѣйствително много депутати останаха висящи, защото трѣба да се рѣши за тѣхнитѣ избори, но за тѣзи депутати нѣма причина да останатъ висящи, защото избирателнитѣ имъ протоколи сж твърдѣ малко и провѣрките имъ могатъ да станатъ по скоро отъ колкото траяха тѣзи препирни. За това най добръ ще стане, ако сега или утрѣ за половина часъ имъ преглѣдаме протоколитѣ и се произнесемъ, да ли да ги приемемъ или не. Така ще свършимъ най скоро работата.

Т. Станчовъ: Този въпросъ свършенно безъ време се подигна. Това значи, че не искаме да се ползуваме отъ краткото време, което ни остава до затварянieto на камарата. Каза се, както приехми едни отъ висящитѣ, то могатъ и тѣ да останатъ, до дѣ стане време да се направятъ провѣрките имъ. Г-да, ако желаете да угодите на едни, трѣба да угодите и на други. (Предсѣд.: Звъни.) Тукъ не е въпросътъ за тукашнитѣ, но трѣба да се варди законътъ, по който се свикватъ представителитѣ въ Народ. Събрание. Ако имамъ право да свиквамъ представителитѣ, то да ги свиками; ако ли нѣмами това право, то защо да губимъ време?

Грънчаровъ: Азъ казахъ, че не може да се откаже правото на тѣзи депутати, да засѣдаватъ съ насъ, защото сж избрани отъ народа и не можемъ да имъ откажемъ, особено като сж вѣче тука въ София. Работата е само, като кажемъ, че ги приемами да не би и другитѣ, които сж вѣнъ отъ столицата, да тръгнатъ за тука, защото нѣма друго да стане, освѣнъ да имъ плащатъ прогонни и да си отидатъ. Защото на пр. отъ Х.-О.-Пазарджикъ да тръгне нѣкой, колко разноси ще направи?

Д-ръ Молловъ: Г-нъ председателъ забѣлѣжи на г-на Станчева, да се отнася вежливо, защото работата не бѣше нито за лицемѣрие, нито за нападение нѣкого; но работата бѣше за депутатитѣ, които сж дошли тука и иматъ пълномощия, съ които влазятъ въ камарата.

Славейковъ: Споредъ менѣ, изборътъ на единъ депутатъ е по важенъ, отъ колкото плащанieto на прогоннитѣ. Както е свикалъ присѣтствующитѣ депутати Князътъ, а плаща имъ народътъ, така е съ тѣзи; а ние тука не можемъ нищо да направимъ за прогоннитѣ, нито трѣба да мудруваме за тѣхъ. Не трѣба да се зематъ забѣлѣжките за тия свѣтски страхове, че щѣли нѣкои да тръгнатъ отъ Х.-О.-Пазарджикъ, и които, като дойдяли, ще имъ се плащатъ прогонни. Азъ мисля, че който тръгне отъ тамъ, той ще похарчи по вече пари отъ колкото ще му се дадѣтъ. Работата е именно за тукашнитѣ; имамъ ли ние право да ги отблъснемъ

или не? Ние забравяме, съ кое право ние по напредъ засѣдавахми, до дѣто не бѣха направени нашитѣ провѣрки. Освѣнъ това, както има мнозина висящи, които засѣдаватъ съ насъ, така сжщо иматъ право и депутатитѣ отъ допълнителнитѣ избори да засѣдаватъ между насъ. За туй жално е да се простира единъ такъвъ въпросъ за малки причини.

Предсѣдатель: Преди да дамъ дума на г-на Наумова, считамъ за нужно, че тукъ се измѣсиха въпроситѣ. Първо се каза, че не могатъ да бѣдѣтъ депутати, защото трѣбало да се свикатъ съ княжески указъ, когато тѣ сами по себѣ си сж депутати. Второ е, че трѣбало да положатъ клѣтва и трето да се провѣратъ веднага или не? Този послѣденъ въпросъ е рѣшенъ самъ по себѣ си.

Наумовъ: Когато се събра Събранието, ние сами си направихми провѣрките. Съ комисията най добръ може да се провѣрѣва Народ. Събрание; но колкото за новитѣ депутати, съгласявамъ се съ г-да Ковачова и Моллова, да се прочетатъ протоколитѣ за тѣхнитѣ избори, да се избере една комисия отъ нѣколко души и да ги свършимъ утрѣ.

Ковачовъ: Азъ мисля, че ние се препирами за една проста работа, за единъ членъ отъ Конституцията, който казва, че никой депутатъ не може да бѣде признатъ безъ провѣрка. Тя може да стане въ $\frac{1}{2}$ часъ. Азъ ще кажа: „прогнѣва се мужъ безъ винъ“. Тука работата се рѣшава просто отъ предписанието на Конституцията, за което нѣма за какво да се препирами; само трѣба да свършимъ провѣрките въ малко едно време, безъ да се препирами.

Славейковъ: Дѣйствително, ако речемъ да привождяме Свещенното Писание (Ковачовъ: Ви сами го привождате), то работата е свършена, но ние нѣмами право да отблъснемъ тѣзи депутати, до дѣто не направимъ тѣхнитѣ провѣрки. Разумѣва се, че като ги приемами, то трѣба да дадѣтъ клѣтва, а послѣ ще станатъ провѣрките имъ; защото ако направимъ напредъ провѣрките, а послѣ клѣтвата, то ще стане противъ приетия обичай. Който иска да възрази, че не можемъ да ги приемемъ безъ провѣрка, то ще му отговоримъ, че ние всинца бѣхми такива, до дѣто не бѣха станали провѣрките за насъ. —

Лазаръ Дуковъ: Споредъ менѣ никой нѣма право да прикаже на тѣзи депутати да дойдатъ между насъ, но нека дойдатъ. Ние не трѣба да се произнасями за това, защото е излишно. Намъ е по главната работа да се внесе бюджетътъ, който само ни се обѣщава, а не се внася. Колкото за депутатитѣ, нека дойдатъ да сѣдятъ, но на насъ да се даде бюджетътъ да го разискваме.

Предсѣдатель: Този въпросъ е рѣшенъ.

(Гласове: Исчерпано е!)

Баларевъ: Азъ искахъ да кажа, че ако дойдатъ депутатитѣ, имами ли право да ги приемемъ или не? Ние знаемъ, че бѣхми свикани съ княж. указъ, и че за допълнителнитѣ избори трѣба другъ указъ; това се разбира само по себѣ. Логиката показва, че сѣщо както за насъ, така и за тѣхъ трѣба да има указъ.

Славейковъ: Да ми отговорите на това: на второто Събрание ще ли да се свиками свинца съ указъ отъ Княза, или за тѣхъ ще се прави тогава особенъ указъ? Ето ти логика.

Д-ръ Молловъ: Тѣй като времето е късо, азъ просто си отгѣлямъ предложението. (Приема се.)

Предсѣдателъ: Распущамъ Събранието на 5 минути.

(Послѣ распускъ.)

Предсѣдателъ: Засѣданието е открито на ново. Моля г-на докладчика на комисията за прошенията.

Докл. Самсаровъ: (Чете.) „Промение отъ отца Пахомия, да му се даде помощъ за поправяние на разорения Дрѣновски мѣнастирь.“ Миѣнието на комисията е, да се препрати това прошение въ отдѣленieto на Исповѣданията.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли нѣкой да говори? (Не желае.) Приема ли Народ. Събрание да се изпроводи на Министерството на Исповѣданията? (Приема се.) Който не приема да си дигне ржката. (Никой не дигна.)

Докладчикъ: (Чете.) „Промение отъ опълченеца Драганова, казва, че билъ раненъ и подалъ едно прошение, но това се изгубило въ Русчукъ.“ Миѣнието на комисията е, да се изпроводи прошенията на Министра на финанситѣ.

Св. Радевъ: Азъ мисля, понеже той се отнася на Народ. Събрание не за възнаграждение, но за документъ, който му се изгубилъ и не знамъ на какъвъ начинъ; то трѣба да се предаде на Министра на вътрѣшнитѣ дѣла, а не на Министра на финанситѣ.

Докладчикъ: Комисията е съгласна.

Предсѣдателъ: Приема ли се да се изпроводи на Министерството на вътрѣшнитѣ дѣла? (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.) Промение отъ Тонча Петровъ, старшиятъ стражаръ въ Русчукъ. Той се връщамъ отъ едно село. Нѣкой турчинъ го нападналъ, той го ударилъ по главата и малко го наранилъ, а послѣ го закаралъ въ града и предалъ на полицията. На мѣсто да се накаже виновниятъ, бѣше наказанъ той отъ окръжний началникъ Вълчанова. Приложена е една книжка, въ нея сж записани

имената на 12 души, които си желалъ Вълчановъ да се избератъ и ги давалъ на стражаритѣ. Като старшиятъ не щѣше да се покорява въ това отношение, по тѣзи причина разсѣрдитъ се Вълчановъ на него. Имената сж слѣдующитѣ: Евлогий Георгиевъ, П. Поповъ, Митрополитъ Григорий, Начевичъ, Бурмовъ, Балабановъ, Симеоновъ, Иванчо Пенчовъ, Грековъ и Василиевъ. Молителъ казва, че семейството му състои отъ 8 души и той си останува безъ прехрана, като не си занимава службата. Миѣнието на комисията гласи, да се препрати това прошение въ Министерството на вътрѣшнитѣ дѣла.

Т. Станчовъ: Това прошение ще моля Народ. Събрание не да се препрати само, но и да се притури още нѣщо; защото работата е важна. Не само този човѣкъ е останалъ голъ и босъ, но има цѣло едно село, въ което 25 души не само бѣха задрѣжани, но претърпѣха още и тѣлесно наказание найстрога. Има много такъвѣ чудеса отъ сѣщиятъ началникъ Вълчановъ, а това е само единичко.

Славейковъ: Моето миѣние е, че такъвъ нѣщо има да се отнесе на Министерството на вътрѣшнитѣ дѣла, и миѣнието на комисията не е противно. Въ начало, когато провѣрвахми, изборитѣ каза се, че ще се състави една Анкетна комисия, която да издири на мѣсто тия работи, за да видимъ какво е станало. Тѣзи Анкетна комисия трѣба да се испрати, щомъ се свърши сессията, за до друга сессия да може да представи докладъ за всичко, което е станало несправедливо по изборитѣ. Този въпросъ е важенъ. Ако не оградимъ изборитѣ отъ влиянието на администрацията, тогава не ще да имами тука хора, които сж избрани отъ народа, но камарата ще състои отъ депутати избрани по влияние на администрацията. За това по добръ ще бѣде да се остави това на Анкетната комисия, отъ колкото да се даде на Министра на вътрѣшнитѣ дѣла да го изслѣдва. (Гласове: Съгласно.)

Расолковъ: Въ това прошение нѣма нищо да се говори за изборитѣ или за злоупотрѣбление при изборитѣ; той се оплаква само, че е несправедливо изваденъ изъ служба, и че е несправедливо осѣденъ. За това може Министерството на вътрѣшнитѣ дѣла да попита, по коя причина е изваденъ отъ служба и защо е наказанъ.

Докладчикъ: Просителъ казва, че билъ изваденъ отъ служба, че не е дѣйствувалъ съгласно съ приказанията на началника при изборитѣ. Ако искате, може да се прочете цѣло прошениято.

Тодоровъ: Азъ желая да зная, осѣденъ ли е този човѣкъ чрѣзъ сѣдъ, или е просто испѣденъ?

Докладчикъ: 7 дена е сѣдѣтъ въ затворъ по причина, че се сбилъ съ нѣкой турчинъ, който

го е нападнал и послѣ го е предалъ на властѣта, а властѣта вмѣсто да накаже турчина, наказала е стражарина.

Тодоровъ: Чрезъ съдѣтъ ли е станало това?
Докладчикъ: Не.

Тодоровъ: Тогава прошеніето да се отстъпи на Министра на вътрѣшнитѣ дѣла, за да се узнае, защо е уволенъ отъ служба.

Предсѣдателъ: Приема ли се да се препроводи на Министра на вътрѣшнитѣ дѣла. (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете.) Прошение на Ряховскитѣ свещеници: отецъ погъ Христо и погъ Иванъ, съ което молятъ Народ. Събрание да земе въ внимание лопното положение на свещеницитѣ въ Княжеството и да имъ опредѣли заплата. Комисията мисли да се даде прошеніето на Министерството на Исповѣданията.

Храновъ: Като членъ отъ комисията зная, че има такива прошения изъ цѣлото Княжество голѣмо число, и всички съ една дума иматъ сѣщото съдържание; види се, че сж били копия. За това, ако Народ. Събрание желае, могатъ да се проведятъ всички до Министра на Исповѣданията и да не се четатъ тука.

Т. Станчовъ: Нашитѣ свещеници иматъ право да се оплакватъ; защото всички ще признаете, че тѣхното положение е най трудно и никой не желае да бждатъ въ бждще въ такова положение. Както зная, тѣхнитѣ архиереи ще изработятъ единъ законъ за подобрене положението на свещеницитѣ и въ идущата сессия ще се внесе. Слѣдователно тогава може да се разпсква подробно върху този въпросъ. Сега да остане прошеніето безъ послѣдствие.

Наумовъ: Азъ предлагамъ, да не остава безъ послѣдствие, но да се даде на Министерството, а въ бждщата сессия да се рѣши.

Рангелъ Костовъ: Като има прошения отъ свещеници, които молятъ да имъ се подобри положението, за това предлагамъ, Народ. Събрание да имъ направи иѣщо.

Славейковъ: Ония отъ г-да свещеницитѣ, които сж били по войната, тѣ подпадатъ въ категорията на опълченцитѣ; тѣмъ трѣбватъ помощи; тѣй сѣщо и ония, които бѣха на заточение. Които сж били тука, тѣ иматъ нужда отъ подобрието на положението си. Г-нъ Станчевъ забѣлѣжи, че тѣхнитѣ архиереи ще представятъ такъвъ единъ законъ, ще минатъ още 2 или 3 Събрания, а архиерейтъ не ще да побързатъ да се улесни състоянието на свещеницитѣ, защото състоянието на архиерейтъ е обезпечено. Свещеницитѣ сж служители на Вѣрата, и ние сме обязани, да се постарамъ за подобрене на тѣхното състояние. Азъ не съмъ съгласенъ, да оста-

ватъ тѣхнитѣ прошения безъ послѣдствие, даже желалъ бихъ да се препроводятъ съ препорѣка на Министерството на Исповѣданията; за да не се отлага отъ сессия на сессия подобрене положението на тѣзи хора, защото тѣзи работа е надлѣжна. Ако оставимъ да не дадемъ помощъ на свещеницитѣ, тогава ще ги имами вмѣсто по добри, по лоши. За това съ препорѣка трѣба да бждатъ пращани. (Гласове: Съгласно.)

Цеко Вѣлчовъ: Свещеницитѣ, както знаемъ, сж намѣсто оглѣдало, но оглѣдало, което малко се е направило. Свещеницитѣ въ градоветѣ и въ селата страдаятъ, защото още нищо не е уредено за тѣхъ, както каза г-нъ предговорившии. Колкото за архиерейтъ, тѣ се вѣче погрижиха за тѣхната плата, а свещеницитѣ останаха въ неволя. За това трѣба да се тури въ редъ този въпросъ. За сега нѣкои свещеници се пазарятъ толкосъ за вѣнчавание и за други църковни работи; а по добръ ще бжде единъ часъ по скоро да се тури у редъ тѣхното съдържавание.

Грънчаровъ: Много се каза, че е важенъ този въпросъ. Това е истина и азъ само искамъ да прибавя, че трѣба заедно съ това прошение да се испроводятъ и другитѣ прошения колкото ги има по тая частъ, безъ да се разгѣждатъ въ Събранието; защото всички сж еднакви.

Ковачовъ: Г-нъ Славейковъ много добръ обясни положението на нашитѣ свещеници, а въ отговоръ на това каза единъ отъ г-да предговорившии, че нашитѣ свещеници били оглѣдало, по това се е направило. Ние сми го направили, и трѣба да се трудимъ да просвѣтне пакъ. Азъ съмъ на мѣние, че трѣба да се даде това прошение на Министерството на Исповѣданията съ препорѣка, да се наработи единъ законъ за църковно служащитѣ. Азъ съмъ слушалъ, че се готви; по катато се предлагатъ прошенията, тогава мисля, че Министерството ще се погрижи да представи по скоро законопроектъ, съ който се подобрява положението на свещеницитѣ.

Т. Станчовъ: Този проектъ на нашитѣ архиереи е приготвенъ, и ние на отиваши ще си отидемъ съ него въ рѣцѣтъ.

Предсѣдателъ: Приема ли Народ. Събрание както това прошение, така и всички други по този въпросъ да се дадатъ на Министерството на Исповѣданията съ препорѣка и да се обмисли за всички съ единъ законопроектъ? (Приема се.) Който не приема да си дигне рѣката. (Никой не дигна.)

Докладчикъ: (Чете.) Прошение отъ 32 души Дунавски граждани, които се оплакватъ, че се гради казарма тамъ, дѣто е мѣстото тѣсно и неудобно, а още по вече живѣнието на войскитѣ по махалитѣ

е противно на обществената нравственост. За това молят да се построи казармата вън от града, дѣто има широко мѣсто. Комисията мисли да се испроводи прошенето на Министра на вътрѣшнитѣ дѣла.

Славейковъ: За тая работа имамъ понятие, защото бѣше представена на административния съвѣтъ да се произнесе върху нея. Тамъ се рѣши, че не може да бжде казарма въ срѣдъ града. Но азъ отблъсквамъ тѣзи доводи, които наводятъ просителитѣ за нравствеността. Мѣстото само наистина е неудобно, защото е много тѣсно и не могатъ тамъ нито десетъ коня да живѣятъ; а още по вече азъ зная, че това е станало по предложение на нѣколко души, които по ненавистъ на притѣжателя го направиха. Това прошение бѣше вѣче при Министерството на вътрѣшнитѣ дѣла, което ся отнесе до Военното Министерство, а Военното Министерство е назначило една комисия, която е разгледвала, какво е положението на това мѣсто. Но до тогава бѣха вѣче развалили половина къщитѣ, за да направятъ казармитѣ. Комисията не е могла да спрѣ граденето на казармата, а тоже и къщитѣ на тѣзи човѣци не може да ги подигне. Прощението е умѣстно, защото административния съвѣтъ бѣше рѣшилъ, че не трѣба тамъ да се прави казарма. Само желатъ бихъ да се препрати това прошение до Министерството на военнитѣ дѣла, а не до Министерството на вътрѣшнитѣ дѣла.

Расолковъ: По тази работа нѣма вѣче що да се говори. Г-нъ Славейковъ твърдѣ добръ обясни тѣзи работа, която е вѣче минала презъ съдилището и презъ Министерството. Но азъ съмъ на мнѣние, че Народ. Събрание може да отстъпи тѣзи работа на Министерството чакъ по скоро да я разгледъ.

Тодоровъ: Направата на тѣзи казарма въ града е неудобна по хигиенически причини, защото тамъ нѣма мѣсто, и тия, които сж рѣшили да правятъ казарма противъ постановлението на губернскийтъ съвѣтъ, мисля, че трѣба да обезщетятъ притѣжателитѣ. За това трѣба по скоро да се зематъ мѣрки и казармата може да се построи на южната страна на града.

Предсѣдателъ: Мнѣнието на комисията е да се даде на Министерството на вътрѣшнитѣ дѣла.

Славейковъ: Азъ помолихъ, да се даде на Военното Министерство; но не съмъ противенъ тоже да се предаде съ препорѣка, да се спрѣ същипването на къщитѣ и въпросътъ по скоро да се рѣши.

Предсѣдателъ: Приема ли Народ. Събрание да се препроводи съ препорѣка на министра на вътрѣшнитѣ дѣла да се зематъ по-скоро мѣрки за прекратяване развалянето на къщитѣ? (Приема се.) Който не приема да си дигне ржката. (Никой не

дигна.)

Доклад. (Чете :) Прощение на село Боговица. Селенитѣ се плачатъ, че аренда плащатъ $\frac{1}{4}$ часть отъ произведенията; но градъ имъ билъ лозята и тѣ не сж събрали нищо. Комисията мисли да се проводи на Министра на Вътрѣшнитѣ Дѣла.

Славейковъ: Ние, г-да, пращаме сичко на Министра на Вътрѣшнитѣ Дѣла, дѣйствително нѣма ми дѣ да пращаме; а така министерството ще се натрупа съ такива дребни работи, и не ще да има време да разгледва по съществени работи. Азъ би предложилъ да се отива по другъ по-законенъ пътъ. Вие помнете, че когато се разискваха подобни работи въ частно Събрание, г-нъ Министръ на Финанцитѣ каза, че ако нѣкои лозя сж убити, то отъ тѣхъ не може да се иска за тая година нищо; но ако би да се покаже, че сж дѣйствително съвсѣмъ убити, тогава могатъ за двѣ или три години да не платятъ нищо. Въ тая категория принадлежатъ и ония, които сж подали прощението; но ако да бждатъ предадени на прекупцитѣ, то нѣма да имъ оставятъ нищо. Това е голѣма неправда, и Събранието може да се произнесе, че ако дѣйствително сж убити, тѣзи хора не трѣба да се притѣняватъ. За по-добръ е да се предаде това на министра на Финанцитѣ.

Докладчикъ: Просителитѣ не поменуватъ въ прощението, че имали отъ закупницитѣ лозя, но като да ги иматъ направо отъ окружнитѣ съвѣтъ.

Тодоровъ: Тѣй като Народ. Събрание е компетентно, да освобождава отъ даждия, слѣдователно може да се даде това на министерството съ препорѣка отъ Народ. Събрание, и когато се докаже, че лозята имъ се убити, тогава да не плащатъ нищо. Азъ вѣрвамъ, че е добръ да имъ се отстъпятъ даждията въ такъвъ случай.

Никола Тошковъ: Тия лозя наистина сж убити отъ градътъ. Има и черковни лозя, които сж пострадали, но окружнитѣ съвѣтъ пакъ иска отъ тѣхъ 500 или 600 гроша.

Наумовъ: И азъ зная, че е билъ тамъ градъ; но окружнитѣ съвѣтъ е искалъ отъ тѣхъ даждия въ слѣдствие на предписанието на висшитѣ власти.

Т. Станчовъ: Тогазъ като ни увѣриха за пострадаването на тѣзи хора, добръ е да рѣши Нар. Събрание, да се избавятъ.

Расолковъ: Ако се произнесе Народ. Събрание да се не зематъ тѣзи пари, страхъ ме е да не дадемъ поводъ съ това на хората, и че въ бждщата сессия ще имамъ хиляди такива прошения тука. Има твърдѣ малко тамъ лозя, които сж пострадали, нѣйдѣ пакъ сж печалили отъ лозя; но ако земемъ да опрощаваме данъци на едно мѣсто пострададо, тогава сички ще дойдатъ въ Народното Съ-

бране съ прошение съ надѣжда, че ще имъ се опростятъ данѣцитѣ. Това трѣба да се обмисли добрѣ, и тогава да се произнесе Народното Събрание.

Икономовъ: Азъ мисля, че Народното Събрание като е господаръ на финанцитѣ, може да харизва данѣци, ако иска; но това трѣба да става по другъ начинъ и както е предложено отъ г-на Наумова, работата трѣба да се псита отъ министерството, тогава може да се представи резултатъ на Народното Събрание, което ще се произнесе, да ли ще се простятъ данѣцитѣ, или не. Този пѣтъ е най-правилнѣтъ.

Славейковъ: Истина ние неможемъ да се произнесемъ за нѣщо, което не го познаваме. Конституцията казва, че само Народното Събрание може да прощава данѣци. Министерството може да събере свѣдения; но не може да опрощава данѣци. Народното Събрание трѣба да рѣши, че споредъ събранитѣ свѣдѣния Министерствѣтъ е опълномощенъ, че може да опрости тѣзи данѣци. Тогава Министерствѣтъ ще знае какво може да прави. Азъ бихъ желалъ Народното Събрание да опълномощи г-на Министра за такива непредвидими случаи, да има той право, като види за добрѣ, да опрощава нѣкои данѣци; защото Народното Събрание не е противъ да се оставятъ тѣзи данѣци, дѣто е непредвидима тѣщата. Г-нъ Расолковъ се бои, че ще дохождатъ хиляди хора за всеѣка незначителна тѣщата да имъ се опрощаватъ данѣцитѣ; но Народното Събрание може да отхвърли таквизъ прошения. Азъ мисля, че Народното Събрание ще бѣде съгласно да предоставимъ на г-на Министра тѣзи работа. Тѣзи сума е малка, но за онѣзи хора е доста голѣма, които сѣ така пострадали. (Гласове: Съгласно.)

Икономовъ: Азъ малко ще говоря; само ще кажа, че немога да се съглася да се предостави право на Министра да опрощава данѣци. Само Народното Събрание може да рѣшава, по предложение на г-на Министра на Финанцитѣ.

Попъ Драгановъ: Именно това щѣхъ да кажа и опозорвамъ на 103-й членъ на Конституцията, алинея трета, която гласи. (Чете я.)

Тодоровъ: Азъ поддържамъ сѣщето но азъ немога да се съглася съ г-на Славейкова, защото министертѣтъ не е компетентенъ да опрощава данѣцитѣ. Министерствѣтъ може да изслѣдова и да представи причинитѣ на Народното Събрание и тогава Народното Събрание ще рѣши.

Цеко Вълчовъ: Азъ съмъ на мнѣние да се препрати на Министра на Финанцитѣ, за да види, да ли наистина тия хора се убити отъ градъ. Азъ неznamъ за какво да разискваме сега?

Славейковъ: Азъ не съмъ противъ мнѣнието

на г-на Икономова, нито на г-на Тодорова. Но работата стои така: На тѣзи хора ще имъ зиматъ пари, ако ние не предоставимъ това право на Министра. Ако имъ зематъ веднажъ пари, тогава не остава на Министра, какво да распитва. За това трѣба да се остави на Министра това прошение съ забѣлѣжка, че той може да остави данѣцитѣ, като види за нуждно. (Гласове: Съгласно.)

Предсѣдателъ: Приема ли Народното Събрание да се остави на Министра на Финанцитѣ съ послѣдната забѣлѣжка на господ. Славейкова? (Приема се.)

Докл. Самсаровъ: (Чете:) Прошението на селата Алово, Стари Пѣтъ, Градецъ, Великово, Основецъ и Турчинъ, да имъ се отстъпятъ земитѣ, които имъ били отнѣти и дадени на черкезитѣ. Комисията мисли да се препроводи въ Министерството на Финанцитѣ.

Славейковъ: Такива прошения трѣба да има повече отъ 50. Комисията трѣба да ги подведе всички подъ единъ кръгъ. Именно сички тѣзи оплаквания за черкезски земи, да се проводятъ въ Министерството на Финанцитѣ. Сички сѣ съгласни, че което е зето, да се даде назадъ. (Гласове: Да!) Това може да се свърши, но има и други много прошения тоже отъ разни села, на които сѣ предадени земи подъ предлогъ, че тѣ сѣ държавни. Тѣ се оплакватъ и искатъ да имъ се отстъпятъ тѣзи земи и нещѣтъ да платятъ онова, което имъ искатъ прекупцитѣ. Този въпросъ е сега, рѣкълъ бихъ, на мода. Дѣто е продало правителството и окр. съвѣтъ на селата такива земи, това е праведно, а свършено несправедливо е, дѣто сѣ продадени на прекупници. Азъ бихъ желалъ сички такива прошения да се проводятъ на Министерството на Финанцитѣ, съ забѣлѣжка, да испита и задоволи желанието на населението. Въ Берковица има 9 села, на които хората сѣ дошли тука да се оплакватъ, защото нѣкой се Михалъ е прекупилъ земи отъ окръжния съвѣтъ, които били притѣжание на тия села, а сега ги продава на селенитѣ съ много по-висока цѣна. За това моля Министерството на Финанцитѣ да испита какъ сѣ продавали тѣзи съвѣти земитѣ, и ако е възможно, нека се отстъпятъ на селенитѣ, а контрактитѣ съ прекупницитѣ да се унищожатъ, или ако не е възможно да се унищожатъ, тогава нека се надзиратъ прекупницитѣ, какъ продаватъ тия земи. Това е моето мнѣние за сичкитѣ тия земи.

Наумовъ: Г. Славейковъ смѣсва въпросѣтъ. Този Михалъ е земалъ само совати и то правителствени, а не селски.

Мин. Каравеловъ: Този въпросъ 4 пѣти се вѣче подига. Азъ съмъ тоже ясно казалъ, че ще

бжде направено сичко, щото е възможно за тѣзи совати, а окончателно може да рѣши бѣдѣщето Събрание. Колкото за тия прекупници, както напри- мѣръ въ Софійскій окръгъ, ние ще разгѣдаме тѣх- нитѣ контракти и ще видимъ, да ли ще могатъ да се унищожатъ, или ще се направятъ нови контрак- ти. Това бѣхъ говорилъ вѣче нѣколко пкти. Сега, мисля, че е кѣсно да се говори за този въпросъ въ тая сесия. (Гласове: Исчерпано е!) Колкото за тѣ- зи совати, купилъ ги е Михаль отъ окр. съвѣтъ за 200 гроша, а на селенитѣ ги дава за 2000 гроша. За това азъ казвамъ, че има злоупотрѣбление и дѣ- то има ще се унищожатъ контрактитѣ.

Докл. Сички подобни прошения да се прово- дятъ въ Министерството на Финанциитѣ.

Предсѣдателъ: Приема ли Народ. Събрание, както тия прошения, така и други подобни, които се отнасятъ до този въпросъ, да се пратятъ въ Фи- нансовото Министерство? (Приема се.)

Докладчикъ: Промение отъ село Мечя-По- ляна, Софійскій окр. казватъ че нѣкой си Мустафа бей продалъ имъ селото за 300 жълтици, и немо- жали да се освободятъ отъ робството. Комисията мисли да го прати въ Министерскійтъ Съвѣтъ.

Предсѣдателъ: Желаетъ ли Народ. Събрание да се проводи това прошение въ Министерскійтъ Съ- вѣтъ? (Приема.)

Докл. Промение отъ Лазаръ Маринковъ. Оп- лаква се, че му се запленилъ хана отъ пощенското у- правление. Той иска да му се заплати кирията. Комисията предлага да се испрати въ Министерство- то на Вжтр. Дѣла.

Славейковъ: Това прошение е още отъ пѣр- вото Събрание.

Доклад. Това прошение е отъ 20 априлия 1880 год.

Славейковъ: Съ този ханъ станали сж зло- употребления. Има още нѣкол, на които не се е дало удовлетворение.

Расолковъ: Този просителъ вѣче се е сѣдилъ по тѣзи работа, но не е сполучилъ, незная по как- кви причини. Компанията, която държи пощата, на- истина насилла живѣе въ неговийтъ ханъ. Първото имъ условие било, да му се отдѣли една частъ за конѣ- тѣ, а подиръ това му зеха и другата частъ, и ис- паждиха неговитѣ животни. Този чловѣкъ много ще загуби съ това, защото хана му е билъ 2 год. за- творенъ и има причина да се оплаква на Народно- то Събрание.

Доклад. Комисията мисли да го проводи въ Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла. (Приема се.)

Промение отъ Панчо Георгиевъ и С-ие, съ ко- ето се оплаква, че градския съвѣтъ зель стаятъ му

за 8 мѣсеца и помѣстилъ тамъ инженерското отдѣ- ление. Комисията мисли да се проводи въ Вжтрѣ- шното Министерство.

Тодоровъ: Комисията добръ мисли, само же- лателно е да се проводи съ препорѣка, за да се удовлетвори тѣжителя. Ако е дълженъ градския съ- вѣтъ да дава помѣщения на нѣкакви учрѣждения, то трѣба стопанина да се удовлетвори.

Расолковъ: Градския съвѣтъ се основава на нѣкакъвъ циркуляръ, че трѣба да се намѣрятъ та- кива помѣщения, и за това насилственно докарване хората да даватъ стаятъ си. На това трѣба да се да- де внимание. Тѣзи съдържатели на пощата, злоу- потрѣбляватъ циркуляра, който излѣзе отъ Мини- стерството, за да се дава помѣщение за пощенскитѣ станции. На това основание сплучиха въ сѣда да зематъ отъ хората насилственно кжцѣтъ и да сѣ- датъ до колкото имъ е воля.

Докл. Просителътъ не се оплаква срѣщо по- щенското управление, но срѣщу градския съвѣтъ, че желаятъ първо за телеграфна станция неговитѣ стая, а послѣ че е тамъ помѣстено инженерското отдѣ- ление.

Расолковъ: Това е станало по тая причина, защото градския съвѣтъ се е задължилъ да дава помѣщения.

Тодоровъ: Циркулярътъ предписва, че трѣ- ба да се даватъ помѣщения, но той, който го да- ва, трѣба да се удовлетвори отъ градския съ- вѣтъ.

Предсѣдателъ: Приема ли Народното Съ- бране да се прати въ Министерството на Вжтрѣш- нитѣ дѣла, за да се удовлетвори просителътъ, като се види, че исканието му е праведно? (Прие- ма се.)

Докл. Промение отъ жителитѣ на Орѣховско- то окръжие, съ което молятъ да имъ се разрѣши до- хода отъ правото кланье добитѣкъ да е на общинитѣ. Комисията мисли да го проводи въ Финансовото Ми- нистерство.

Храновъ: Г. депутатитѣ помнятъ, че най-на- предъ имаше едно такова прошение отъ Силистра. Ще има и други такива прошения, за това предла- гамъ, ако обича Народното Събрание, да проводи сичкитѣ отъ този видъ прошения на Финансовото Министерство.

Расолковъ: Въ предишното Събрание стана дума, за това и Министра на Финанциитѣ общава- ше, че ще отстъпи тѣзи доходи за училищата.

Тодоровъ: Азъ мисля, че Народното Събра- ние е дало рѣшение за право на кланье добитѣкъ, а дѣто не е продадено, тамъ може да припада на сел- ската община. Сега остава въпросътъ: да ли сж про-

дадени тѣзи работи, или не

Председателъ: Азъ мисля, че Министерството ще види това. Приема ли Народ. Събрание това прошение и сички други по този въпросъ да се проводятъ въ Министерството на Финанцитѣ? (Приема се.)

Докл. Промение отъ единъ Русчушки гражданинъ, безъ подписъ. Говори за нѣкои злоупотребления на полицмейстера. Комисията го оставя безъ внимание, като не се казва лицето, което го съобщава.

Т. Станчовъ: Азъ мисля, че това прошение, ако глѣдами по формалностъ, да остане безъ послѣдствие; но отъ друга страна, то може да послужи за нѣщо. Може би съдържанието му да е важно, отъ което може да се ползува държавата. За това да се каже, какво му е съдържаннето.

Славейковъ: Промението дѣйствиително е безъ подписъ, но бѣше придружено съ едно частно писмо, въ което стоахъ подписътъ; писмото може би да се е загубило. Слѣдователно азъ смятамъ промението безъ подписъ. Желая да се неотхвърля; подписа не се намира на промението, по причина, че се страхува лицето отъ полицмейстера. Трѣба да се проводи на Министерството. Азъ ще се постарая дано намѣря писмото, съ което бѣше проведено промението, за да узнаемъ подписътъ.

Тодоровъ: Азъ мисля, че ще бѣде много удобно да се намѣри писмото и да се проводи на комисията. Нѣма причина да губимъ време за анонимни писма.

Славейковъ: Желамъ бихъ само едно нѣщо. Дѣйствиително на този чловѣкъ ако му се каже името, може да дойде въ неблагоприятностъ, като се бои отъ тамошния полицмейстеръ; но отъ друга страна нежелая да се уважава въ Нар. Събрание нѣща безъ подписъ, защото чловѣкъ нетрѣба да си крие името въ Нар. Събрание. За това съмъ съгласенъ да се намѣри писмото, и тогава да се препрати.

Докл. Самсаровъ: Азъ съмъ съгласенъ съ мнѣнието на Г-на Тодорова да се остави това прошение на Комисията и когато дойде писмото тогава да се препрати.

Т. Станчовъ: Азъ повторително ще моля, да ни каже Г-нъ докладчикъ, какви сж тѣзи злоупотребления.

Док. Самсаровъ: Тогава трѣба да се прочете исцѣло.

Председателъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се чете? (Желаетъ.)

Славейковъ: Имамъ да заблѣжа това да ни каже Г-нъ докладчикъ, имали и други прошения безъ подписи. Ако ги приеме Нар. Събрание безъ

подписи, то и азъ несъмъ противенъ; но съмъ противенъ на това ако останатъ безъ послѣствие. Трѣба само да се намѣри подписътъ.

Председателъ: Какъ желаетъ Нар. Събрание, да се чете ли промението, или да остане за по-послѣ, когато се представи и другото писмо? който желаетъ да се чете, да си дигне ржката. (Меншество.)

Докл. Самсаровъ: (Чете:) „Промение отъ Нина Петровъ, Х. О. Пазарджиченинъ, който се жалуетъ, че е пренесълъ изъ Россия 1987 оки махорка, за която му зематъ акцизъ. Той моли Събранието да му се прости акцизътъ, защото не е въ състояние да го заплати.“ Комисията предлага да се препрати въ Мин. на финанситѣ.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание да се препрати това промение въ Мин. на финанситѣ? (Приема се.)

Докл. Самсаровъ: (Чете:) „Промение отъ Кръстю Карагеозовъ, който моли да му се позволи, да вади камени въглища отъ рудникътъ Кръстецъ и Бѣлий връхъ за да може да разработи фабриката си. Баща му е билъ изнамѣрилъ въглищата. Комисията мисли да се препрати въ Мин. на финанситѣ.

Славейковъ: Тоя чловѣкъ си присвоява правото за въглищата, като казва, че баща му ги е изнамѣрилъ. Това прошение може да остане безъ послѣдствие. Когато дойде въпросътъ за рудницитѣ, тогава Минстрътъ на финанситѣ може да пита Нар. Събрание: ще ли му се отстъпятъ или не, за сега това е неумѣстно.

Тодоровъ: Тоя чловѣкъ иска да му се отстъпятъ въглищата, за да може съ пара да работи фабриката си, защото иначе ще бѣде принуденъ да затвори фабриката си, която ако работи, ще има полза и той и населението. Тогава защо да му отказваме? Добръ би било да се опредѣли една цѣна, и Г-нъ Мин. на фин. да му каже, колко трѣба да плати на хазната, да му се позволи.

Д-ръ Молловъ: Разумѣва се, ако земемъ въпросътъ отъ къмъ тая страна, че той не може да работи безъ тѣхъ. Това е истина, но отъ друга страна, ако позволимъ на всѣкой да копае въглища, то държавата ще остане безъ рудници, които по тоя начинъ ще се развалятъ. Това прошение трѣба да се проводи въ Мин. на финанситѣ, то да види какви мѣрки трѣба да се зематъ.

Славейковъ: Азъ ще обърна вниманието на Нар. Събрание върху претенцитѣ на просителътъ, който казва, че баща му открилъ рудницата. Турското правителство е исхарчило много милиони грошове за рудницитѣ. Тѣзи рудници сж правителствени и правителството трѣба да бди надъ тѣхъ при заключаването на контрактитѣ. Когато Министер-

ството рѣши да даде една рудница комуто и да е, то трѣба да иска позволение отъ Нар. Събрание. Но азъ мисля, че не можемъ да продаваме тъй лесно рудницитѣ, защото когато почнемъ да правимъ желѣзнитѣ пѣтища, тѣ ще ни трѣбать. Зарадъ туй това прошение да се препроводи въ Министерството на финанситѣ.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание да се препрати това прошение въ Министерството на финанситѣ? (Приема се.)

Докл. Самсаровъ: (Чете:) „Прошение отъ селенитѣ на 22 села въ Кюстендилскій окр., които просятъ да се нареди въ село Изворъ полицейско управление.“ Комисията мисли да се испрати въ Министерството на Вжтрѣшнитѣ Дѣла.

Храновъ: Прошението трѣба да остане безъ послѣдствие, защото въпросътъ се рѣши, като се приема околийско управление.

Расолковъ: За свѣдѣние може да се проводи.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание да се препрати това прошение въ Министерството на Вжтр. Дѣла? (Приема се.)

Докл. Самсаровъ: Искамъ да попитамъ Нар. Събрание, ще ли е възможно да се прочетѣтъ прошенията, които сж внесени безименно, но въ които се казва, че сж представени въ името на цѣль Български народъ (Гласове; не може!)

Тодоровъ: Тогава може да се появи едно прошение въ името на цѣлий свѣтъ.

Славейковъ: Азъ мисля, че Нар. Събрание трѣба да чие на какво се отнасятъ, и като се прочете нѣкое прошение, то може да се произнесе.

Тодоровъ: Азъ мисля, че не трѣба да се приема да се четѣтъ прошения безъ подписи, защото ние не сме едно Събрание, което чете тайнитѣ на инквизицията. Стѣдователно ние не можемъ да четемъ прошение, което се поднася въ такава една форма.

Докл. Самсаровъ: Това прошение е доста интересно и съдържава такава нѣщо, което може да се пренише въобще отъ цѣль Български народъ и има много важно съдържание.

Славейковъ: Азъ казахъ по-напредъ и пакъ повтарямъ, че Нар. Събрание може да се произнесе да се остави безъ послѣдствие и може да се произнесе да се чете.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание да прочете казаното прошение? (Едни гласове; приема се; други гласове: не приема се.)

Докл. Самсаровъ: (Чете.) (Безименно прошение въ името на Българскій народъ за заточенитѣ отъ Руското военно управление Българи въ вре-

ме на войната, да се издѣйствова да се върнатъ въ отечеството си.—) Миѣнието на комисията е да се препрати въ Министерството на Външнитѣ Дѣла.

Славейковъ: Прошението е важно, всѣки отъ насъ може да направи такова прошение. За това ние не трѣба да приемаме началото, че всичкитѣ не подписани прошения трѣба да останатъ безъ послѣдствие.

Тодоровъ: Г-да, Любимий ни Князь, когато сѣдна на Български престолъ, благоволи да опрости нѣколко такива осждени отъ Русскій Военный Сѣдъ. Постѣ достигнаха на менѣ като на Губернаторъ такива прошения за опрощение, азъ ги проводихъ въ Министерството, което ги опрости, освѣнъ нѣколко лица.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание да се проводи това прошение въ Министерството, или да остане безъ послѣдствие? който приема да се проводи въ Мин. да си дигне ржката. (никой не дигна).

Славейковъ: Съ тѣзи бѣлѣжка трѣба да рѣшимъ тозъ въпросъ, че ако да се подаде подобно прошение и ние тогава можемъ да ходѣйствуваме за тѣзи хора. (Гласове; да.)

Т. Станчовъ: Стана ежено и утрѣ е празникъ, Вознесение Господне, ще ли имаме засѣдание или не? (Гласове: подиръ обѣдъ ще има.) Освѣнъ това натрупахъ се нѣколко протоколи, които трѣба да се преписватъ.

Расолковъ: Азъ нѣма да говоря по тозъ въпросъ.

Никола Тошковъ: Азъ имамъ едно предложение.

Храновъ: Остатъ ни още 4 или 5 дена до свършването на сесията. Азъ мисля сутрѣнъта да нѣмаме засѣдание, но подиръ обѣдъ можемъ да се съберемъ. (Гласове: съгласни.)

Славейковъ: Това именно искахъ да кажа, но ще прибви само, че ако бюджетарната коммсия не е готова за утрѣ, то пакъ ще имаме работа за засѣдание. Стѣдователно азъ приемамъ предложението, да се съберемъ утрѣ подиръ обѣдъ.

Т. Станчовъ: Азъ мисля Г-да, че време е вѣче комисията да представи своитѣ дѣйствия, като времето е кратко, а не да отлагаме отъ денъ на денъ, защото на послѣднитѣ дение ще ни се натрупа всичко.

Расолковъ: Тѣзи сутренъ се чете законопроектътъ за народната войска. Тозъ предмѣтъ трѣба да се рѣши въ настоящата сесия, за това трѣба да се избере една коммсия, (Гласове: избра се вѣче)

която ако е възможно да ни представи до събота докладъ.

Каракашовъ: Азъ ще кажа, че баремъ една частъ отъ бюджета може да е готова.

Лазаръ Дуковъ: Азъ поддържамъ мнѣнието на предговорившиятъ, че утрѣ подиръ обѣдъ трѣба да се съберемъ, за да разгледваме бюджетътъ колкото да е свършенъ отъ него.

Т. Станчовъ: Колкото азъ зная, Комисията имаше още преди три дена нѣкоя частъ отъ проектътъ разгледанъ. Именно тѣзи сутрешъ бѣше готовъ бюджетътъ на Мин. на Правосъдието, и бѣше се рѣшило днесъ да почнемъ разискването му. По каква причина се отложи, незнай. Азъ желая частъ по скоро да се пристъпи къмъ тѣхъ работа.

Грънчаровъ: Азъ незнай да ли ще има нѣкой отъ депутатитѣ, който да не желае да се свърши работа, но при това зная, че бюджетътъ е отъ твърдѣ голѣма важностъ и за това Комисията не може тѣй набързо да свърши тая работа. Освѣнъ това при разглеждането му трѣба да присѣтствуватъ всичкитѣ Министри, за да даватъ обяснения. За това нетрѣба да обвиняваме Комисията, която много е работила и даже нощъ е засѣдала.

Лазаръ Дуковъ: Именно за това, защото бюджетътъ е отъ голѣма важностъ, искамъ да ни се даде време да го обемдемъ и ние, за да не преминемъ тѣй леко, като времето ни е кжсо.

Предсѣдателъ: Ние ще поканимъ Комисията, ако бжде готова да ни го представи.

Никола Тошковъ: Имамъ едно предложение. (Чете.) „Гражданинѣ, които иматъ по 5—6 дюкяна, тоже трѣба да плащатъ десѣтъкъ и държавата ще има добъръ доходъ отъ това. По нататѣкъ желая да се земе десѣтъкъ за кирията отъ гражданинтѣ.“ (Смѣхъ.)

Предсѣдателъ: Има ли 5 души, които да поддържатъ това предложение? Желаетъ ли Нар. Събрание сега да се говори върху него? (Не.)

Т. Станчовъ: Г-нъ депутатъ, който е направилъ това предложение, като истински християнинъ нетрѣба да прави такова нѣщо, защото ние знаемъ, че всѣкий споредъ имота си дава и данѣкъ. Да немислимъ, че само селенинтѣ даватъ данѣкъ.

Храновъ: У насъ има данѣци: емлякъ и иджаръ единътъ за имущества, а другия за кирии; слѣдователно като се плаща така, азъ незнай за какво повече да плащатъ гражданинтѣ?

Славейковъ: Наистина Г-да, голѣмъ скандалъ е, ако има нѣкои 5 или 6 дюкяна, а азъ нѣмамъ нито единъ; но ние не можемъ да направимъ такъвъ

единъ законъ, който нѣма никакво основание. Ако се простираме върху този въпросъ, то ще се каже, че нѣмаи друга работа и се занимаваме съ празни работи. Правителството както глѣда на гражданинтѣ, които нѣматъ нито по единъ дюкянъ, тѣй сжщо глѣда и на онѣзи, които иматъ по нѣколко кжщи и дюкяни. Таквотъ едно дѣло да се предложи въ Събранието щѣ бжде обидно за Министерството, защото гражданинтѣ даватъ теметугатъ, емлякъ и други още нѣкои даждия. За това моля Г-на Тошкова да оттегли предложението си, защото инакъ е обидно за Събранието.

Никола Тошковъ: Г-да, единъ сиромѣхъ земедѣлецъ, който има 5 или 6 дѣца плаща голѣмъ десѣтъкъ, а единъ имотенъ гражданинъ, който зема по 40—50 хиляди за кирия, не дава такъвъ данѣкъ. Той дава данѣкъ, но не дава десѣтъкъ.

Славейковъ: Ако има едно богато село съ 500 кжщи и съ хиляда уврати земя, отъ които зематъ много добра печалба и на това село да наложимъ на вратѣтъ данѣкътъ на ония, които иматъ само по нѣколко уврати нивя; ще ли бжде това правилно? Вие искате да покажете, че сте комунистѣ. Може ли така да бжде? За това моля да си отгледите предложението, защото всѣкой плаща споредъ имотѣтъ си, а хората не е възможно, да иматъ еднакъвъ имотъ; вслѣдствие на което предложението си нѣма мѣстото.

Грънчаровъ: Менѣ е жално, като Г-нъ Тошковъ съ горѣщо желание за улеснение на селското население, прави едно предложение, съ което иска да уголѣми данѣцитѣ на гражданинтѣ. Азъ се съмнявамъ, да ли увеличава данѣцитѣ на гражданинтѣ отъ ненавистъ къмъ тѣхъ, когато тѣ плащатъ по-много отъ селенинтѣ! Азъ не искамъ да се простираме върху това нѣщо, но само казвамъ, че всичкитѣ хора въ една държава плащатъ за онова, което иматъ т. е. който има 5 дюкяни, той ще плати данѣкъ за 5, за които сега зима повече кирия, отъ колкото въ турско време и дава и на правителството повече. За това голѣмъ срамъ е за камарата, да се предлага такова нѣщо и моля Г-на Тошкова да си отгледите предложението.

Тодоровъ: Въ отговоръ на Г-на Славейкова има да кажа, че той нѣма право дѣто каза на Г-на Тошкова, че билъ комунистъ; когато той не е противенъ, че единъ има много имотъ, а другъ малко, но предлага нѣщо, което не е споредъ законѣтъ, т. е. да се плаща десѣтъкъ и отъ недвижимитѣ имущества.

Славейковъ: Азъ зная Никола Тошкова, както го знае и Г-нъ Тодоровъ, и зная, че той е далечъ отъ тая мисль, но той го представи несъбо-

бразно съ здравий разумъ. Той е добър гражданинъ, но неговото предложение тамъ бие, безъ да го усѣща. За това искамъ да си го отгъгли.

Никола Тошковъ: Азъ ще го отгъгли за идущата сесия. (Смѣхъ.)

Предсѣдатель: Тогава утрѣ подиръ обѣдъ ще имамъ засѣданне, и на дневенъ редъ е бюджетътъ, ако го представи Комисията. Засѣданието се затваря.

(Конецъ въ 6 ч. 15 м. послѣ пладнѣ.)

Предсѣдатель **П. Р. Славейковъ.**

Подпредсѣдатели { *Дръ. И. Брадель.*
Н. Сукнаровъ.

Секретари: { И. Даневъ
Хр. Баларевъ
В. П. Золотовъ
К. Коевъ
Р. Каролевъ
А. Храновъ
Т. Станчовъ
Х. Грънчаровъ

Управитель на стенографическото бюро А. Безеншекъ.